

Úřad práce napravil sérii pochybení, kvůli kterým zůstala matka s batoletem déle než dva roky bez rodičovského příspěvku

15.8.2024 - | Kancelář veřejného ochránce práv

Žena se o malou dceru stará sama v Česku. Se španělským otcem dcery po jejím narození nikdy nežila. Otec pobýval nejprve ve Španělsku, později začal pracovat ve Švýcarsku. Půl roku, kdy byl otec nezaměstnaný, pobírala matka český rodičovský příspěvek. Jakmile otec začal pracovat, Úřad práce vyplácení dávky zastavil a ženě řekl, aby si o ni požádala ve Švýcarsku.

„Stačilo, aby se úředníci podívali na web Evropské komise, kde je dostupný přehled všech dávek sociálního zabezpečení ve všech členských státech. Během pár minut by zjistili, že Švýcarsko dávku podobnou našemu rodičovskému příspěvku neposkytuje. Český Úřad práce tak měl ženě rodičovský příspěvek dál vyplácet, protože matka a dítě mají bydliště v ČR,“ vysvětlil správný postup ombudsman Stanislav Křeček. Úředníci ale v tomto případě chybovali a vyplácení příspěvku zastavili. V té době bylo holčičce sedm měsíců. Přes dva roky se pak její matka neúspěšně snažila získat rodinnou dávku ze Švýcarska.

„Jednání Úřadu práce vůči stěžovatelce bylo opakovaně v rozporu se zásadou výkonu veřejné správy jako služby veřejnosti, efektivnosti a aktivní pomoci migrujícím osobám,“ uvedl ombudsman. Úředníci podle něj sice správně zhodnotili, že mají při posuzování případu použít evropské nařízení o koordinaci systémů sociálního zabezpečení, pravidla si ale špatně vyložili. Matka s dcerou se kvůli tomu dostaly do složité sociální situace.

Co říká evropské koordinační nařízení?

Protože každý z rodičů dívky pocházel z jiného státu Evropského hospodářského prostoru (EHP), postupoval Úřad práce při vyplácení rodičovského příspěvku podle evropského nařízení o koordinaci systémů sociálního zabezpečení, takzvaného „koordinačního nařízení“. To zajišťuje, aby lidé ani v jiné zemi nepřišli o svá práva v oblasti sociálního zabezpečení.

- Nařízení se používá, když lidé podléhají nebo podléhali právním předpisům více členských států EHP a požádali o některou z dávek sociálního zabezpečení.
- Určuje, který stát má dávky poskytovat.
- Rodinné dávky jsou jediné, které může rodina čerpat z více států. Jeden stát vždy vyplácí dávku přednostně, další podpůrně. Dávky vždy přednostně poskytuje stát, v němž některý z rodičů pracuje.
- Zaručuje maximální možnou sociální ochranu. Pokud je ve státě bydliště rodiny dávka vyšší než ve státě zaměstnání, nebo stát zaměstnání rodině určitou dávku neposkytuje vůbec, vyplácí stát bydliště rodině takzvaný vyrovnávací doplatek.
- Shrnuje, jak mají úřady při vyřizování dávek s evropským prvkem postupovat. Lidem stačí, aby požádali o dávku v zemi, kde žijí. Vše potřebné si pak už mezi sebou musí dojednat úřady jednotlivých států.

Ombudsman také Úřadu práce vytkl, že ženu nepřiměřeně zatěžoval. V době, kdy Úřad práce matce rodičovský příspěvek vyplácel, se jí úřednice opakovaně, přibližně každé tři týdny, ptala, zda má otec dítěte nějaké zaměstnání. Lidé přitom musí každou změnu okolností důležitých pro výplatu dávky úřadu sami hlásit. Podobné dotazy proto byly zbytečné a obtěžující.

Po upozornění ombudsmana Úřad práce nakonec ženě rodičovský příspěvek přiznal a zpětně jí doplatil i 200 tisíc korun, na které měla nárok za dobu, kdy příspěvek nedostávala.

https://www.ochrance.cz/aktualne/urad_prace_napravil_serii_pochybeni_kvuli_kterym_zustala_matka_s_batoletem_dele_nez_dva_roky_bez_rodicovskeho_prispevku